

een 'Project ter doorspuying en verversing van de binnengrachten der stad' (hierna te noemen: 'Plan van Schieland'). Het plan ging vergezeld van een 'figuratieve voorstelling' van de stad¹⁵), waarop de te maken verbeteringen waren aangegeven (afb. 75). Dijkgraaf en Hoogheemraden waren optimistisch gestemd over de werking van het plan, want zij stelden: 'dat bij eene volledige toepassing van hetzelfde het bestaande kwaad geheel geweerd zou worden'. Hoewel zijn betrokkenheid in de brief niet werd genoemd is het plan hoogstwaarschijnlijk opgesteld door de fabrieklandmeter van Schieland, Jan Arent Scholten Hz.¹⁶). In het 'Plan van Schieland' werd erop gewezen dat de bestaande verversingsmiddelen in de zomer zeer sterk konden werken en dat de hoeveelheid water die werd ingelaten over het algemeen ook voldoende scheen, mits dit inlaten van water maar in alle richtingen en met behoorlijke kracht kon worden uitgevoerd, dus min of meer naar analogie van het 'Plan De Loos'. Vanuit deze optiek werden de bestaande verversingsmiddelen in het plan op hun bruikbaarheid getoetst. Naast de inlaatpunten van vers water, kon men beschikken over allerhande riolen, sluisjes, keer- en valdeuren. In het plan werd nagegaan, hoe met deze middelen de circulatie van het water kon worden gemanipuleerd zodat zoveel mogelijk grachten en sloten konden worden doorspuid. Met het oog op het verkrijgen van een krachtiger doorspuying werd een aantal verbeteringen voorgesteld, namelijk het maken van ijzeren windwerken op de bestaande spuisluisjes, het maken van een vijftal nieuwe keersluisjes, het veranderen van een bestaand riool en het aanleggen van twee nieuwe, het maken van schuiven in twee bestaande sluizen, het maken van een valdeur en de reparatie van een bestaande sluis. De kosten hiervan werden begroot op f 60.000. Dijkgraaf en Hoogheemraden voelden zich met het oog op de kosten geroepen ook een goedkoper plan voor te leggen. Daarin waren minder sluisjes en riolen opgenomen. Deze zuinige variant van het 'Plan van Schieland' werd begroot op f 17.000. Bij uitvoering van het volledige plan verwachtte men evenwel een grondiger reiniging van de binnenwateren.

Het is merkwaardig om te lezen, dat de opzet en de werking van het 'Plan van Schieland' eerst optimistisch uiteen worden gezet, en dat vervolgens enkele opmerkingen en voorwaarden volgen, die in essentie de beperkingen van het plan weergeven. Vers water inlaten als middel tot waterversing was mogelijk, maar de boezems van Schieland mochten niet met extra water worden bezwaard. Zo be-